

4 Laboravi clamans rauce facte sunt fauces mee: defecerunt oculi mei dum spero in deum meum.

Laboravi) pro eis (clamas) pdicando et vocando eos ad penitentiam. Mat. 23. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Job. vij. Scabab iesus et clamabat dicens: si quis sitit veniat ad me et bibat: et intus clamavit (q. rauce facte sunt fauces mee) forsitan ad istam verum fuit q. tunc clamavit pdicando q. rauce factus est: sed quia in euangelio non exprimitur hic rauce factus fuisse dicitur: eo q. ipse non intellexerunt iudei q. longe erat ab eo non loco sed voto: no corpe sed corde. Hier. xij. Prope es tu ori eorum et longe a rebus eorum. Esa. xlv. Populus blabius me honorat etc. s. tunc discipuli intelligebat eum vt in pluribus: q. iuxta eum erat: sic enim est q. boiem iratum vel rauce non intelligunt remoti sed proximi (defecerunt oculi mei) i. caligauerunt ad litteram in passione (dum spero) tunc (in deum meum) patre: vñ dicebant iudei Confidit in deo liberet eum nunc si vult Mat. xxvij. vel sic (defecerunt oculi mei) i. apostoli (dum spero in deum meum) i. in illo triduo in quo expectabam a deo patre meo resuscitari: tunc enim defecerunt isti oculi q. no viderunt per fides amisso lumine fidei: in cuius rei signum successivum extinguunt candele in die cene et parasceve et sabbato in matutinis. De hoc alibi i psal. Oculi mei languerunt pro inopia. s. fidei et charitatis Mat. xxvij. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt: nec tantum hoc malum habuit q. illi me reliquerunt: sed et aliud qd plurimum me iniuraverunt: vnde sequitur.

5 Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

B Calu? quod fuit xps te pore passionis.

Figura.

Multiplicati sunt super capillos capitis mei) i. inimici mei iudei plures fuerunt frequentes me iniuste: q. fuit sententia apostoli qui capillis comparant: q. capiti deo adberedat: sed tunc ceciderunt capilli isti et fuit dñs quasi caluus: q. in locum calvarie fuit crucifixus: qd significatum fuit. i. iij. Reg. ij. vbi dicit q. cum ascenderet heliseus in betel: pueri paruuli egressi sunt de civitate et illudebant ei dicentes: ascende calue: ascende calue: Heliseus xpm signat q. per crucem ascendere in betel. i. in domum dei patris vbi mansiones multe sunt iudei sensit paruuli: sed malitia adoliti illudebant ei et faciebant gentiles illudere: sicut dicit Mat. xxvij. Et dicit ibi. iij. Reg. q. heliseus maledixit illis et egressi sunt de salu duo vrsi qui laceraverunt ex eis. xlv. Iij duo vrsi fuerunt tytus et vespasianus qui iudeos a dño maledictos devoraverunt. i. captivaverunt (qui oderunt me gratis) id est sine causa: q. no merui et quia eis no profuit in aliquo odium illud sed magis nocuit: sed possent esse muti et debiles. Itē possent odio hie et nihil facto nocere: et tunc magis tolerari possent: vnde bec duo remouens addit.

6 Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste q. non rapui tunc exolvebam.

Confortati sunt) ad litteram iudei p herode et pylatu (q. persecuti sunt me inimici mei) s. iudei: et hoc (iniuste) sicut ipse dixit eis Job. x. Multa bona opa ostendi vobis ex patre meo: propter q. bonum opus me lapidatis. Itē (iniuste) q. dixerunt. Job. xiv. Nos legem habemus et vim legem debet mori. Esa. x. Et q. condunt leges iniquas: et licet sine culpa sua patere: no tñ sine infa culpa et no sine utilitate infa (que no rapui tunc exolvebam) q. d. alius rapuit et furtum commisit et ego pro eo suspensus sum. Adā enim et Eva raptores fuerunt q. comedentes pomum vetitum voluerunt raptum et contractare re alterius inuito dño. s. gloria dei vel diuinitate suggerere dyabolo eritis sicut dii etc. sed pro hac culpa dñs exolvit penam (tunc) i. q. in crucis patibulo pro nobis pependit qd significatum est Gen. xxxij. vbi dicit Jacob Ego omne damnum reddere q. quid furto peribat a me exigebas: et dicit Aug. Quedam magna summa penarum debet dari deo pro genere humano. et Ansel. Soluere non potuit nisi si deus solvere non debuit nisi hō: optuit q. vt fieret de hō.

Moralit.

Moraliter (saluum me fac deus quis intra aq. vsq. ad auis

ma mea) bec est de peccatio penitentis vel temptati loquens ad modum naufragantium quorum nauis rupta est et implet aq. tunc deprecant deum vt saluas possint facere aias tñ. i. vt viui possint euadere: hō autē in hoc mundo est sicut in mari: mundus enim mare est saluum p cupiditate fetens p luxuria: tunc mens p supbia: aque sunt diuitie et delitie et honores mundani: et oia perā q. vsq. ad aiaz intrant p delectationē suffocant p cōsensu s. mergunt p opationē cōputrescere faciunt p cōsuetudinē: vnde Job. xij. Coputruerunt iumenta in stercore suo. Nauis in qua trāsire debem? mare istud est penitentia vel innocētia: clamat enim penitēs vel temptatus dicit cōs (saluum me fac deus) non dicit diuitē vel forte vel sanū corpore et huius: q. homini q. videt piculū suū sufficit salus tñ: sic accidit ad litteram frequēter in mari: sic beater licet rex assuerus pmitteret ei dimidium regni: no tñ illud voluit petere: sed contenta salute sua et suorum dixit: si ueni gratia in oculis tuis o rex: dona mihi animā meam: p qua rogo et populū meū p quo obsecro (me) no dixit peccata mea vel bursas. Mat. xxvij. Quid prodest homini si vniuersum mundū lucret: anime vō sue detrimentū patiat (deus) no fortuna aut casus aut vsura et volus. Esa. xlv. Rogauerunt deū no saluante (qm intrauerunt aque) pdicte id est diuitiarū amor: deliciarū appetitus dignitatu ambicio (vsq. ad aiam meā) bec sunt aque maris rubri in quo submergunt egyptij: sed pplus dñi illesus euadit: qñ aut aqua intrat in nauē q. tuor sunt remedia ppria et vtilia valde. Primum est bauritorio p. i. i. i. i. i. sic per timore et confessionē debemus proijcere quicquid intrant vsq. ad aiam de aq. maris. Eccli. j. Timor dñi expellit peccatū. Tren. ij. Effunde sicut aqua cor tuū. s. p. confessionem. Secundū est alleuiare nauē proijciendo in mari onera q. sunt in nauē qd sit p paupertatē spūalem et elemosinarū largitionē. Jon. j. Misere vasa q. erant in nauē in mare vt alleuiaret ab eis. Senec. Nemo cum sarcinis enatat sufficit periclitari si aiam suā saluat. Mat. xij. Ecce nos relinquit oia etc. Tertium remedium est obturare foramina p que intrat aqua: huius sunt q. sensus quos debemus restringere ne mors intret p fenestras in fas. Hier. ir. Quarta est facere vota intrandi religionē. Jon. j. Immolauerunt hostias dño et voverunt vota: in aqua aut pot hō aliqua do ire vel natate et ne h. de se credat: addit (in situ sum) vñ non possum me mouere et aliqñ infigit arbor in terra feraci et fructu facit: et hoc etiā remouet cum dicit (in limo) sterili turpi et tenaci: hic limus est mundus iste q. limosus est p luxuria: et infructuosus p superbia et tenax p auariciā. Gen. xij. Gallis siluestris habebat multos puteos bitumis: et ne puteus q. calore solis delicet iste limus: vide qd dicit (profundi) vbi no lucet sol. p. Supcecidit ignis et no viderunt solē. Itē ne puteus ibi esse finis seu fundū in quo possit figi anchora: addit (et no est substantia) vbi firmiter stare possim. Eccli. j. Vanitas vanitatu et omnia vanitas: et ita in hoc versu q. tuor mala notant: ociositas tenacitas: tenebrositas: inanitas. Itē nota q. p. mus vsus potest legi pprie in psona luxuriosorum de aquis voluptatū. Secundus in psona auaroru de limo diuitiarū. Abac. ij. Alquo aggravat contra se densum lutum. Tertius in persona ambitiosoru. scz (veni) per me no vocatus (in altitudinē maris) id est in dignitate mundi (et tempestas demersit me) id est turbatio causarū et curarū ex dignitatibus enim orit tempestas ista: vñ Job. xxxvij. Ab interioribus egredietur tempestas. et Mat. xv. Cogitationes male homicidia etc. et qui sunt interiores in ecclesia et corda illius vtiq. clerici et prelati a q. bus egredietur omnis tempestas et omne malū qd fit in ecclesia: vñ Hier. xxij. A ppbetis hierusalē egressa est pollutio sup omnē terraz: et quid mouet hanc tempestatē. vctus inanis glorie. Esa. xlv. Ventus tollet et turbo disperget eos: et loquitur ibi de montibus per quos intelligunt prelati. Psec. viij. Ventum seipina bunt et turbine metent (laboravi) hoc ad platos et predictatores ptinet (laboravi) ecce opus (clamas) ecce pdicatio vel cantus in ecclesia. Primum est cōtra ociosos. Secundū est p silentiū importunū: et no ordinē q. pus est la-

in persona penitentis et temptati.

Mo quatuor remedia naufragio spirituali.

Vertical text in the right margin, likely a commentary or gloss, partially cut off.

borare q̄ clamare p̄s opari q̄ docere. Act. j. Cepit iesus facere et docere (rauce facte sunt san. mee) ecce mimetas labous vel clamor: p̄ subdolos oparios q̄ min⁹ faciūt q̄ de bēt. Bern. Nō parcētes vocib⁹ loquit̄ de cantu in ecclia. **Hiere. xlvij. Maledict⁹ q̄ facit opus dei negligēte** (defecerūt oculi mei) ex vigiliariū cōtinuatōe hoc est p̄ pigros et somnolētos q̄ non possunt vna hora vigilare cum dño **Matth. xxvj. Hic notant̄ duo q̄ p̄dicatoz et plato necessa** ria sunt: vtz vt de die laboret in p̄dicādo p̄miss: et de nocte vigilet vacando deo et orādo: fm̄ q̄ in psal. dī. In die mādauit dñs misericōdiam suā et nocte canticū eius: et sic fuit (dñs spero in teū meū) q̄ em̄ sperat in eū vigilat ad euz et laudat eū credēs q̄ fauces et oculos vite gratos: immo et glouificatos reddet eis q̄s laborātes et vigilātes inuenerit. **Matth. xxij. Beat⁹ ille seruus quē cū venerit dñs in** uenerit sic faciente. s. p̄dicante. **Lu. xij. Beati sunt serui il** li quos cū venerit dñs inuenerit vigilātes. **Qui aut̄ tales** sunt odiosi sunt mūdo. i. malis hoibus et stultis: vñ addit (multiplicati sunt sup cap. capi. mei q̄ oderūt me gratis) id est sine cā: tales em̄ q̄ scōs habēt odio infūiti et innūerabiles sunt sicut capilli: vñ **Eccles. j. Stultoz infūit⁹ est** nūerus. **Itē innūerabiles. i. indigni nūero sunt** (q̄ oderūt me gratis) .i. q̄ gratis p̄dicabaz eis qd̄ gratis acceperam gratis dādo et corripēdo malos: s̄ p̄pter hoc me oderūt multi: vñ et alibi etiā in ps. dī. **Annūciaui et locutus sum: et** qd̄ ex hoc multiplicati sunt sup nūez. s. inimici. **Amos. v.** **Odio habuerūt corripientē in porta et loquentē p̄fecte ab** homiat̄ sunt: aliqñ etiā p̄ualent mali in p̄secutione bono rū: vñ etiā addit (confortati sunt) .i. ad bozā p̄ualent contra me: nō animā inclīnādo: sed corpus affligēdo. **Job** xij. **Roborasti eū paululū vt in p̄petuū trāsiret** (q̄ p̄secuti sunt me iniuste) et qd̄ (iniuste) apparet (quia q̄ non rapui tunc exolebam) .i. non meruerā quod sustinebam.

Nota q̄ est aqua multiplex.

- Diuinitas. Hier. ij. Ne dereliquit fontē aque viue.**
- Sapientia. Eccl. xv. Aqua sapie salutari potauit illum.**
- Spiālis intelligentia. Job. ij. Implete ydrias aqua.**
- Dona spūs. Jo. vij. Flumia de vētre eius fluēt aq̄ viue** hoc aut̄ dicebat de spiritu quē accepturi erant credentes.
- Doctrina. Prouerb. v. In plateis aquas tuas diuide.**
- Amos. iij. Generunt due et tres ciuitates ad vnam vt bi** berent aquam.
- Angeli. Gen. j. Diuisit aquas ab aquis.**
- Judiciū. Amos. v. Reuelabitur. q. aqua iudiciū et iu** sticia. q. torrens fortis.
- Populi. Apo. xvij. Aq̄ sup q̄s meretriz sedet ppli sunt.**
- Exercitus. Esa. viij. Adducet dñs sup eos aquas flumi** nis fortes et multas regē assyrioz et omnē gloriam eius.
- Baptismus. Job. ij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua** et spiritu. **Ezech. xxxvj. Effundā super vos aquā mundā.**
- Lachrima. Joel. in fine. Sup oēs riuos iuda ibūt aque**
- Refrigerium. Luc. xvj. Intingat extremus digiti sui in** aquam vt refrigeret linguam meam.
- Felicitas eterna. Zacha. xij. In die illa exibunt aque** viue de bierusalem.

Aqua mala multiplex.

- Diuitie. Nau. ij. Cuius diuitie mare aque muri eius.**
- Generatio carnalis. Esa. xlvij. De aquis iude existis.**
- Delicie. Eccl. xj. Mitte panē. t. sup trāsentes aquas**
- Femina. Eccl. xxv. Ne des aque tue exitum nec mul** eri neq̄ veniam prodeundā.
- Mortalitas. ij. Regum. xij. Omnes morimur et quasi** aque dilabimur.
- Abundantia inopie. Job. xxvij. Apprehendet euz qua** si aqua inopia.
- Tribulatio. Canē. vij. Aque multe non potuerunt ex** tinguere charitatem.
- Seditio sicut hic scdm̄ Glo.**
- Luxuria. Gen. xlij. Effusus es sicut aqua. Job. xxij.** **Leuis est sup faciē aque maledicta sit pars eius in terra.**
- Heresis. Prouerbio. xvij. Qui dimittit aquam caput** est iurgioz.

Quicumq̄ peccator. psal. Uiderunt te aque deus et tur bate sunt abyssi.

Pena tēporalis. P̄sec. vij. Effundā. q. aquā iram meā.
Pena eterna. Job. xxij. Ab aquis nūmū trāsceat ad ca lore nūmū: s̄ **Zach. Eduxisti vinctos de lacu in quo non** erat aqua. **Solutio in inferno non est aqua refrigerij: sed** supplicij vel dicas q̄ in limbo non erat aqua. s. sensibilis pena et inde eduxit eos dominus.

Deus tu scis insipientiam meam et deli cta mea a te non sunt abscondita.

Deus tu scis **Secda pars vbi oñdit q̄ exoluerit. i. p̄pter** q̄ peccata nra passus fuerit: vtz p̄pter pctā ignorantie et malitie: vñ dicit (o de⁹) p̄: (tu scis insipientiā meā) .i. meozū a me luendā (et delicta) sciēter facta (mea) .i. meozū a me portāda (a te nō sunt abscondita) **Dicit em̄ sua esse** delicta nra q̄ ipse portauit. **J. P̄f. ij. Peccata nra ipse ptu** lit hec nō erat abscondita patri q̄ p̄pter ea delenda filium misit. **ij. Cor. v. Eum q̄ nō nouerat peccatū pro nobis fe** cit deus peccatū. i. hostiā pro pctō vt nos efficeremur iusti cia dei in ipso: ecce cōmutatio de qua in titulo agitur. **De** his duobus in persona xpi dī **Eccl. xxij. Et ignorantia** bus eozū nō parcat mihi et delicta eozū nō appareant: vel sic (deus tu scis insipientiā meā etc.) .i. tu scis q̄ nec igno rāter nec sciēter peccauit: vsualis sermo: vel sic (tu scis in sipientiā meā) q̄ q̄ insipienter passus sum: stult⁹ em̄ vi det mercator q̄ pro vili re multū laborat et magnū p̄ciuz dat: hec est visio de qua **Prouer. xxx. Visio quā locut⁹ est** vir cū quo deus erat et q̄ deo secū morante cōfortatus ait **Stultissimus sum virozū et sapientia hominū non est me** cū. s. terrena aiālis dyalectica q̄ diuitias querit delicias diligit: honores appetit q̄ paupertatē et tolorē et ignominia crucis mee stulticiam estimat. **J. Cor. j. Nos p̄dicamus** xpm̄ crucifixū iudeis quidē scandalū: gētib⁹ aut̄ stultici am: ip̄s aut̄ vocatis iudeis atq̄ grecis: xpm̄ dei virtutes et dei sapientiam: quia qd̄ stultū est dei sapientius est ho minibus: et quia talia sustinui peto vt.

Non erubescant in me qui expectāt te do mine: domine virtutum:

Non erubescant in me .i. nō frustrentur in me morien te et nō resurgente (q̄ expectant te) cū desiderio (dñe dñe virtutū) dator vel (virtutū) .i. angelozum: tunc em̄ erube scent si xps non resurgeret: et sic orat pro antiquis qui ad bec futurā incarnationē et passionē et resurrectionē expe ctabant: cōsequenter aut̄ orat pro modernis: dicens.

Non confundantur super me qui querūt te deus israel.

Nō confundant sup me moriente q̄ qd̄ esset si non ai to resurgerē (qui querūt te) bonis opibus et fide (de⁹ isra el) .i. videntū deū p̄ fidē: fides que aufert cōfusionē: sicut dicit apostolus. **Rom. x. Omnis qui credit in deū non con** fundetur: et ostendit q̄ debet exaudiri dicens.

Quoniam propter te sustinui obprobriū operuit confusio faciem meam.

Propter te .i. propter testimoniū tuū et in hoc ostendit se fuisse passum nō tñm̄ martyriū corporis sed et cordis cū dicit (obprobriū) sicut em̄ verbera affligūt corpus ita ob probria verborū affligunt eoz et ipse sustinuit obprobriūm verborū quādo dicebāt ei. **Job. vij. Nōne benedicimus** nos: q̄ samaritanus es et demonē habes. et **Matth. xxvij. Et** qd̄ destruis templū dei nec hoc tñm̄ sed (et confusio ope ruit fa. meā) scdm̄ illud **Marci. xij. Ceperūt quidā con** spuerē eū et velare faciē suā. **Esa. l. Faciem meā nō auerti** ab increpātibus et cōspuentibus in me. **Job. xxx. Faciem** meā cōspuerē nō verentur. **Et posset aliquis dicere qua** re parentes eius et amici non defendebant eū ad hoc sol uit dicens.

Extraneus factus sum fratribus meis: et peregrinus filijs matris mee.

Extraneus fact⁹ suz fratribus meis .i. cognat⁹ et cōsais guincis: fm̄ q̄ dī **Jo. vij. Neq̄ em̄ frēs eius credebāt in**

Allegorice De xpo.

Aqua bo na multi plex.

Aqua ma la multi plex.

7

8

9

10

11

Psalmus

en (et peregrinus filius matris mee) synagoga. i. iudeis: qz sicut peregrini spoliant ab hospitiis et p'donibus: sic xps nudus fuit positus in cruce et eo fuit gravior quo a filijs matris sue: hoc ei factum fuit **Canf. j.** Filij matris mee pugnaverunt contra me: et ostendit causam quare talia sustinebat videlicet ppter ecclesiam dei construendam: vnde dicit.

13 **Quoniam zelus domus tue comedit me: et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.**

¶ **Quoniam zelus domus tue.** .i. amor de domo tua. i. ecclesia edificanda (comedit me) .i. me totum sibi v'edicavit et absorbit: vel (comedit me) .i. fuit causa mortis mee (et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me) .q. d. non sufficit eis occidere et crucifigere me: sed crucifixo mihi opprobria et tibi in me dixerunt. **Matth. xxvij.** Si filius dei es descende de cruce: et postea confidit in deo liberet nunc euz si vult: dixit enim qz filius dei sum: hoc aut fecerunt qz nesciuerunt eum esse deum **1. Cor. ij.** Si cog. numqz etc. vnde addit.

13 **Et operui in ieiunio animam meam et factum est in opprobrium mihi.**

¶ **Et operui in ieiunio animam meam.** .i. potentia: xps enim sitiens et esuriens salutem h'iani generis in cruce ieiunavit quia non ibi nisi vnu latronem comedit et in isto ieiunio operuit animam suam: qz potentia non exercuit se vindicando: nec se deum esse ostendit vni eum sicut purum boiem damnatum contemnebat: vni addit (et factum est in opprobrium mihi) qz ppter hoc irridebat eum et conuicia dicebat: qz videbat h' impotens: vel sic (operui) .i. humiliavi in ieiunio (animam meam) vel ad litteram operui in ieiunio macie et tristitia naturali: vni homo impotens videbat. **Et quomodo videbat subiungit.**

14 **Et posui vestimentum meum cilicium: et factus sum illis in parabolam.**

¶ **Et posui vestimentum meum cilicium.** cilicium xpi fuit caro h'iana in qua s'ituit et alias infirmitates n'ras portauit: de h' cilicio siue sacco s'm aliam s'fam dicit xps supra. cecidisti sacco meo in passione et circumdedisti me leticia in resurrectione (et factus sum illis in parabolam) .i. in similitudine maledicti vt diceret sic contingat tibi sicut contigit xpo s'm q' dicit **Biere. xix.** Ponat te dominus sicut fedechia et sicut achab. **Et q' erat pncipales in hoc facto scribe et pharisei: vnde subdit.**

15 **Aduersum me loquebantur qui sedebat in porta: et in me psallebant qui bibebant vinum.**

¶ **Aduersum me loquebantur.** .i. illi qui iudicabant pplm: iudices enim in porta sedebat: vt dicit **Deut. xvi.** Iudices constitues in oibus portis tuis: h'ij erant potestates et pharisei qui loquebantur aduersus iesum facientes concilia aduersus eum. **Job. xj.** Collegerunt potestates et pharisei concilium aduersus ibim et dicebant quid facim? etc. **Biere. xvij.** Tu autem domine scis oem consiliu eorum aduersum me in morte ne sperderis iniquitatem eorum (et in me psallebant qui bibebant vinum) .q. d. in conuiujs suis irrisorie loquebantur et cantabant de me et contra me. **Prover. xxij.** Noli esse in conuiujs potatorum et qui carnes conferunt ad vescendum: vel (qui bibent vinum) luxurie et erroris. (in me psal.) deridendo. **Tren. iij.** Factus sum in derisum omni populo canticum eorum tota die.

Moralif.

¶ **Moraliter iustus qui in principio est accusator sui vt dicit Prover. xvij.** Dicit (deus) que nihil latet (tu scis insipientia mea et delicta mea a te non sunt abscondita) hic confitetur iustus et ignorantia et peccata et dicit nobis h' doctrina confitendia non tamen grossa peccata: s' etiam negligentia addiscendi et omissionem faciendi cum dicit (insipientia et delicta) iustus enim non tamen stercoza cum pala eicit de domo conscie sue: sed et cum scopis minutos pulveres congregat et proicit. **Matth. xij.** Inuenit eam scopis mundatam. **Ite iste versus p'prie est contra hypocritas qui volunt videri sapientes et iusti: vni nec insipientia nec delicta sua confitentur: sed callide celant et sciam et iusticia quam non habent ostentant: vni dicit **Job. xxxvj.** Simulatores callidi puocant iram dei: hypocrite enim sunt simatores qui tum ad ostentationem bonorum et callidi quantum ad occultationem peccatorum suorum: et ex hoc puocant iram dei: qz sicut dicitur**

Prover. xvij. Qui abscondit scelera sua non dirigitur qui autem confessus fuerit et reliquit ea: misericordiam consequetur. **Et licet iustus confiteatur ignorantiam et delicta: non tamen vult quod in eo non scandalizent homines: vni addit (non erubescat in me etc.)** hoc p'cipue dicit orare et querere quibus religiosus vt ita se habeat quod non faciat dedecus religioni sue et fratribus suis: cum enim vni se male gerit: alij erubescunt in eo: sicut paulus dicit **Gal. iij.** Confundor in vobis. **Psalm. xij.** Postquam locuti sunt senes contra susannam. erubuerunt serui vebementer: quia nunquam dictus fuerat sermo huiusmodi de susanna quam interrogat liliu: et signat innocentiam religionis sue cuiuslibet religiosi (qui expectat te domine) boni religiosi expectant dominum: sicut p'miu laboris sui et sicut portionem hereditaria: id non luit hic remunerari nec voluit aliquid in terra possidere: vt cum tandem possideant in eternum. **1. Sa. xxx.** Beati omnes qui expectant eum. **Lu. xij.** Et vos filios hominibus expectate. **1. Sa. lxxij.** Oculus non vidit deus absque te qui preparasti expectantibus te. **Sed sunt multi qui nolunt expectare: sed h' volunt sumere hereditatem transitoriam: et significant tales per tribum ruben et gad et dimidium tribum manasse qui noluerunt expectare quod b'ent forte sua in terra p'missionis: sed extra citra iordanem acciperent terram aptam ad alenda pecora. **Numeri. xxxij.** et **Iosue j.** (domine domine virtutum) dator vt tui sunt fortes ad expectandum supra ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi sue et vt desiderij sui intensionem ostendat et quod petit citius impetret. idem iterum petit cum subiungit (non confundantur super me qui querunt te deus israel) s' cum supra dixisset qui expectant te: hoc repetens dicit: qui querunt te: qz non sufficit expectare nisi diligenter querat bene operando: vni dicit supra (expecta dominum viriliter age) .q. d. expectando non sis ociosus: postquam autem se accusauit et pro suo defectu ne noceret alijs exorauit vt magis edificentur: alij et vt gratus appareat incipit postmodum bona sua explicare dicens (quonia ppter te sustinui opprobrium etc.) et numerat hic multa que necessaria sunt p'cipue religiosi viris.**

¶ **Primum est patientia in aduersis: quedam autem aduersitas fit per verba: quedam per facta: de p'ma dicit (propter te sustinui opprobrium) et dicit (propter te) non dicit propter meritum meum. **1. Pet. iij.** Nemo vestrum patiat vt fur. De secunda addit. (operui consuetudinem. **1. Sa. m.** Non enim tamen debet sustinere opprobrium sed et quod in maxilla percussus. **Matth. x.** Si quis percussit te in dextera maxilla prebe ei et alteram: et de his duobus simul ibidem. **Beati eritis cum maledixerint vobis homines et persecuti vos fuerint etc.****

¶ **Secundum quod est necessarium est abiectio carnalis affectionis: vni dicit (extraneus factus sum fratribus meis et peregrinus si. ma. mee) et repetendum est quod supra dictum est (propter te) qui dixit **Matth. x.** Veni separe hominem aduersus patrem suum et filiam aduersus matrem suam et nurum aduersus socrum suam etc. **Deut. xxxij.** Qui dixit patri suo et matri sue nescio vos et fratribus suis ignoro illos et nescierunt filios suos: ibi **Grego.** Debent copula terrene coniugationis agnoscere: s' si cursum vie dei prepedit ignorare.**

¶ **Tertium quod necessarium est zelus animarum in quolibet et in religioso zelus ordinis: vnde dicit (quonia zelus domus tue) .id est ecclesie comedit me. i. attenuauit per sollicitudinem. **1. Cor. xj.** Preter illa que extrinsecus sunt instantia mea quotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum quis infirmus et ego non infirmus: quis scandalizatur et ego non vroz. **1. Reg. xij.** Zelo zelatus sum pro domino deo exercituum quia dereliquerunt pactum domini filij israel: iam autem non est qui zelet domum dei possumus dicere quod zelus domus dei comedit omnes zelatores suos: quia iam nullus superest: omnes enim que sua sunt querunt et domus sue zelum habent non domus dei: vnde **Aggei. j.** Dicit dominus exercituum domus mea deserta est et vos festinatis vnusquisque in domum suam etc.**

¶ **Quartum est sermo ad deum: vnde sequitur (et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me) .q. lapis grandis sedens. id est reputauit ea mihi dicta vel facta: hoc non possunt dicere multi qui opprobria sibi dicta conant modis omnibus improbare et iniurias sibi factas totis viribus vindicare**

Multa necessaria p'cipue religiosi.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

re et de obprobrijs que dicunt contra deum heretici et de iniurijs quas ei faciunt falsi christiani non curant. Hiero. xv. Omnes maledicunt mihi.

Quantum est carnis maceratio que in duobus consistit in subtractione delectabilium et appositione asperorum. De primo dicit (et operui in ieiunio animam meam) id est abstinui a delectationibus: et per hoc (opari animam meam) quasi secundo per temptationes carnales vult dicit Hiero. Ieiunio sanantur peccata corporis: vel opui in ieiunio est frigus et calor inferni. Job. xxiiij. Transibit ab aquis nivium ad calorem nivium. De secundo dicit (et posuisti in me alicuium) vult dicit Hiero. Cuius et alicuius arma sunt penitentium: sicut malitia tales habent in derisum: cuiuslibet istorum duorum in genere derisio: vult dicit (et factum est in obprobrium mihi) et postea (et factus sum illis) id est mundanis hominibus (in parabola) in obprobrijs vicis cum mihi loquuntur. Nunc enim in me precessit mundi malicia. quod ex quo homo vult abstinere a malo et facere bonum reputat hypocrita et papelardus vocatur. Eccl. xi. Bona in mala convertens insidiat et in electis imponit maculam: sic facit mundus. Esa. lix. Convertens est retro: sicut iudicium facta est vitas in oblivione et que recessit a malo prede patuit: sicut autem magister a clericis que ab alijs: vult dicit (adversum me loquuntur) que se in porta. s. plati et derici que debent iudicare iuste non temerarie: sicut in alio sensu nunc preter dicit sedere in porta que sedet per ociositatem (in porta) per curiositatem et iniustitiam (per fallit) per lasciviam et malitiam (que dicitur vinit) per gulositatem: sicut enim vicia magister in clericis que in alijs regnat: vult dicit Amos. vii. Neque opulenti estis in syon et postquam dominus in lectis ebullietis et lascivitis in stratis vestris que canitis ad vocem psalterij sicut dauid putaverunt se bene vasa cantici bibentes in phialis vinum etc. et subiungit de pena eorum quod propter nec transigrabant in capite transmigrationum. Prover. iij. Comedunt panem impietatis et vinum iniquitatis bibunt. Job. i. Ululate omnes que bibitis vinum in dulcedine. Luc. x. Vinum et officium quod inebriare potest non bibetis quando intrabitis tabernaculum.

Ego vero orationem meam ad te domine: tempus beneplaciti deus.

Tertia pars ubi dicitur contra predicta mala orationes opponit. quod illa mala mihi inferant: ego tamen non reddo malum pro malo: sicut bonum pro malo et per ipsas orationes: hoc est quod dicit (in me psallebat etc.) mala predicta faciebant (ego vero) dirigo vel dixerit (orationem meam ad te domine) per. Lu. xxiiij. Pater ignosce illis: nec tamen pro illis: sicut et pro seipso oravit: vult dicit (meam) et ostendit quod exaudiri debet eius oratio: primo quod tempus pacis est et reconciliatio: vult dicit (tempus beneplaciti est) o deus. s. tempus gratie. Esa. xlii. In tempore placito exaudi te.

Nota tempus triplex.

Allegorice de xpo.

Tempus triplex.

Consilij ante legem. De hoc tempore beneplaciti in psal. Tu exurgens mihi. Beneplaciti post legem. sereberis syon: quia tempus miserendi eius quod venit tempus.

In multitudine misericordie tue exaudi me: in veritate salutis tue.

In multitudine etc. Secunda causa quam allegat est multitudo misericordie dei: vult dicit (in multitudine misericordie tue exaudi me) Tertia est veritas promittentis de qua dicit (in veritate salutis tue) id est in veritate que promissisti per prophetas salutare sperantes in te et clamantes ad te. ps. Clamavit ad me et ego exaudi. Hiero. xxix. In vocabis me et ego exaudiam vos: et ostendit quid pro se petat. primum est ut a sensualitate sua non superetur: vult dicit.

Eripe me de luto ut non insigat: libera me ab his qui oderunt me: et de profundis aquarum.

Eripe me de luto) corporis dicit xps pro anima sua se a dignitate deiciens. sicut Act. xx. dicit paulus. Neque animam meam facio preciosior quam me. id est vitam meam vel aialitatem non propono anime mee (eripe) dico (me de luto) isto (ut non insigat) et tanta dilectione sensualitatis ut nolim mori pro salute mundi: sensualitas enim in ipso xpo dicitur salutem nostram: vult dicit Math. xxvi. Transseat a me calix iste: quid ergo mirum si in nobis

querit dominum: hic autem oravit non pro indigentia potentie: quod omnipotens erat: sed ad doctrinam nostram et ostensionem vere humanitatis sue. Secundo petit liberari a iudeis: vult dicit (libera me ab his qui oderunt me) id est a iudeis. Jo. xv. Oderunt me et patrem meum. Tertio ab eorum profundis consilijs et machinationibus: vult dicit (et de profundis aquarum) id est de consilijs eorum que profunda erant et occulta: sicut enim sicut aqua fluxerunt: quod ipsi comprehensi sunt in consilijs quibus cogitaverunt comprehendere xpm. Quarto petit liberari ab impetu doloris et pene dicens

Non me demergat tempestas aque: neque absorbeat me profundum: neque urgeat geat super me puteus os suum.

Non me demergat tempestas aque) id est impetus pene non me vincat: ipse enim non fuit in hac tempestate demersus: quod tota aqua bibit. ps. De torrente in via bibit. Quinto ab inferno cum dicit (neque absorbeat me profundum) id est infernus: vult per defunctis cantat ecclesia. Ne absorbeat eas tartarus: et fumus de loco isto Job. xvij. In profundissimum inferni descendet omnia mea. Sexto petit liberari a limbo ut etiam ibi non teneatur: vult dicit (neque urgeat super me puteus os suum) id est includat in limbo: limbus enim vasis dei os eius urgeat id est quod cogere. id est coagere: coagere autem os suum est claudere os suum: sicut cum bursa claudis eius officium coagitur: nihil ergo aliud est hoc (neque urgeat super me puteus os suum) quam si diceret non claudat super me violenter os suus: vult inde non exeam. psal. Quis non derelinques animam meam in inferno. Iterum repetit orationem dicens.

Exaudi me domine quoniam benigna est misericordia tua secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me.

Exaudi me domine) per allegat primo dei misericordiam dicens. (quoniam benigna est misericordia tua) quod ut servus redimeres me filium tradidisti. Secundo allegat consuetudinem miserendi cum subiungit (secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me) per dicit in cruce. ps. Protector noster aspice deum et respice in faciem xpi tui in cruce. Tertio allegat humilitatem suam cum subdit.

Et ne auertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi.

Et ne auertas faciem tuam a puero tuo) id est a me servo tuo. ecce humilitas que filius dei vocat se servum: vel in hoc etiam allegat innocentiam suam: puer enim dicitur purus: et pueri innocentiam habent: de hoc puero dicit ps. Eia. xij. Ecce servus meus suscipiam eum. ecce. sicut in cruce: sed inde suscepit eum deus in gloria. Quarto allegat necessitatem suam dicens (quoniam tribulor) ecce necessitas (velociter exaudi me) facies dei patris dicit filius quoniam per ipsum agnoscat: sicut homo per faciem. Dicit ergo xpus deus (non auertas faciem tuam a puero tuo) id est nunquam sepetur a me divinitas filij (quoniam tribulor) ego caro non ipse deus impassibilis et in quo exaudiri petitur: aperit dicens.

Intende anime mee et libera eas propter inimicos meos eripe me.

Intende anime mee) qui corpus iudeis dereliquisti in manus inimicorum: hoc est quod habetur Math. xxvij. Quod circa horam nonam clamavit iesus voce magna dicens Hely hely lamazabatani: hoc est deus meus deus meus ut quod dereliquisti me: et iterum exclamavit voce magna emisit spiritum: et quid clamavit dicit Lu. Quod exclamans voce magna ait Pater in manus tuas commendo spiritum meum. et hoc est quod dicit (intende anime mee) id est suscipies eam (et libera eas) de inferno cum preda magna. sicut Zacha. ix. Et non solum animam libera sed et corpus resuscita: hoc est quod sequitur. (propter inimicos meos) confundendos et convertendos. (eripe me) a morte et corruptione psal. Non derelinquas animam meam in inferno nec dabis sanctum tuum videre corruptionem et ut impetret gloriam resurrectionis replicat et repetit ignominiam passionis per quam meruit gloriam resurrectionis: et ostendit passionem suam fuisse universalem. quod per inductionem partium: et primo ostendit se fuisse passum ut auditur: vult dicit.

19
20
21
22

Marginal notes on the left side of the page, including 'Allegorice de xpo' and 'Tempus triplex'.

23 Tu scis improperium meum et confusio- nem meam: et reuerentiam meam.

Tu scis improperium meum quod mihi dixerunt iudei. Secundo quod in facie passus est: unde addit. et confusio meam: confusa enim est facies eius in sputis et alapis: postea ostendit quod in toto corpore passus est. quod dicitur sic de singulis: unde dicitur et reuerentiam meam. Alia littera habet (verecundiam) vel (ignominiam). Et recedens enim magna et ignominia est homini quod ut fur fustigatur et flagellatur: et tandem suspenditur. De his tribus dicitur Job. xv. Aperuerunt super me ora sua: ecce improperium et exprobrantes percusserunt maxillam meam: ecce confusio faciei: saturati sunt penis meis: ecce verecundia et ignorantia passionis: et dico quod tu scis ista quia.

24 In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me: improperium expectavit cor meum et miseriam.

In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me quod nihil te laetet. Dicere. xviii. Tu autem domine scis omne consilium eorum aduersum me in morte. Et posset aliquis putare quod christus qui sic loquitur ista inuitus sustinisset: unde praeter ostendit passionem suam fuisse voluntariam: dicens (improperium expectavit cor meum et miseriam) id est ex corde et libera voluntate hoc expectavi non fugi. sunt enim alii quorum licet corpora expectent aliquid penitentium corda eorum fugiunt eam: sed non sic christus. Esa. liij. Oblatus est quod ipse voluit (improperium) dicit quantum ad verba (miseriam) quantum ad verba et passionem: et de his duobus Sap. ij. Eorum melia et tormento interrogem eum: posset et facilius tolerare passionem talis si socium haberet vel consolatorum: unde ad maiorem exaggerationem pene sue vtriusque excludit dicens.

25 Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit: et qui consolaretur et non inueni.

Et sustinui id est sustinens expectavi (qui simul contristaretur et non fuit) unde Esa. lxiiij. Torcular calcavi solus et de gemitibus non fuit vir mecum: sed videtur contrarium: quod apostoli multi fuerunt praesertim de morte eius: unde in hymno dicitur. Tristes erant apostoli de nece sui domini etc. et Jo. xv. Hos autem contristabimini sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Solutio dicendum est cum Glo. Quod contristati sunt apostoli: sed tamen ex affectione carnis licet id non simul cum illo: quod ipse contristabatur non de sua pena: sed de damnatione impiorum iudeorum (et qui consolaretur) supple expectavit: et tamen (non inueni) consolatorum. Consideranda ad dexteram et videbatur et non erat qui cogit me. id est se haberet pro modo cognoscens. Item. j. Longe factus est a me consolator: alii habuerunt consolatores in afflictione sua: sicut Jacob. Gen. xxxvij. Congregatis cunctis liberis etc. et Job. ij. Audientes tres amici Job omne malum quod accidisset ei venerunt singuli de loco suo: condixerant enim sibi ut pariter venientes eum consolarentur. Postmodum ostendit passionem suam consummatam esse in gustu et olfactu: unde dicitur.

26 Et dederunt in escam meam fel: et in siti mea potauerunt me aceto.

Et dederunt in escam meam ad litteram in cibo non datur fel: sed hoc ideo dicitur esse debere possumus quod vinum est cibus et potus ut dicitur Marc. xiiij. quod dederunt ei vinum mirratum. et Mat. xxvij. Dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Item mystice dat intelligere quales erant pessimi iudei qui acidi et aceto: si et id cum gustasset noluit bibere: quia eos reprobabat: et hoc est (dederunt in escam meam fel) id est seipos amarus cum exhibuerunt ita ut non posset eos incorporare (et in siti mea potauerunt me aceto) ad litteram: verum fuit et mystice: quod ipse sitiebat eorum salutem: et ipsi non ministrauerunt ei nisi acredine et corruptione cordium suorum.

Moralit. In persona iusti vel religiosi.

Moraliter (ego vero orati domine. m. ad te domine) vox est iusti vel religiosi qui supra ostendit quod propter suum ieiunium et alia iustitiam insultant ei boies mundani: unde hic ad deum orandum recurrit quod in alio non inuenit nisi contrarietatem et malum. ij. Paral. xx. Cum ignoremus quid agere debeamus hoc solum habemus? refidui ut ad te nostros oculos dirigamus? propter hoc esse thema in quadragesima: quod tunc (est tempus beneplaciti) et reconciliacionis: unde tunc cantat ecclesia. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis. ij. Cor. vj. et in hymno. Ecce tempus

et domini medicina peccaminum: in hoc ergo tempore precipue debet homo penitens dirigere orationem suam ad deum et vicere (ego vero) in propria persona non vicaria tamen dirigo (orationem meam) non alienam (ad te domine) non ad boies. Mat. vj. cum oratur non lice fieri sicut hypocrite tristes qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare ut videantur ab hominibus: amen dico vobis. receperunt mercedem suam. Debet autem dirigi oratio non vacua vel sola: sed bene comitata: et hoc est quod sequitur (in multitudinem misericordie. et exaudi me) multitudo misericordie dei est dare celestia et dimittere peccata: paruitas seu paucitas misericordie eius est dare temporalia: magna debemus petere sicut dauid dicebat. Misere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. et multi petunt parua et parua reputant magna: sicut boies fascinati festuca parua credunt esse magna et trahunt: sicut Loth qui dixit Gen. xix. Quiesce domine mihi quod muenit feruor tuus gratiam coram te et magnificasti misericordiam tuam quam fecisti mecum ut saluares animam meam non possum in morte saluari: ne forte comprehedat me malum et moriar: est ciuitas hec iuxta quam possum fugere parua et saluabor in ea: ecce quod magna misericordiam reputabat salutem corpori temporalium. Loth interpretatur declinans et signat boies mundanos qui a recto itinere declinant ad manendum in ciuitatibus huius mundi: sed vir iustus ista temporalium salutem quam falsa est non petit: sed eternam que vera est: unde addit (in veritate salutis tue) non in falsitate salutis humane. ps. Vana est salus hominis eripe me de luto: in hoc versu petit vir iustus liberari ab illo in felici temario. j. Jo. ij. Et dicitur a concupiscentia carnis concupiscentia oculorum et supbia vite: unde dicit (eripe me) id est extra rape pro violentia (de luto) id est de carnali libidine: sicut enim lutum fit ex aqua et terra: sic libido ex aquis diuitiarum et carne generatur et nutrit in hoc luto terraci infirmi sunt in egypto filij israel id est clerici in mundo. Ero. j. Ad amaritudinem perducebat vitam eorum opibus duris luti et lateris. libidinis et cupiditatis (ut non infigat) non ut non tangat velit noluit homo oportet quod aliquando comedendo et bibendo sentiat et tangat libidinem per aliquam delectationem: sed equi et fortes defacili transeunt lutum istum et non infigunt. Abac. iij. Quia fecisti in mari equis tuis in luto aquarum multarum (libere me ab his qui oderunt me) id est a demonibus: et hic tangit supbia que proprie demonibus concupit (et de profundis aquarum) id est de amore diuitiarum: et ad hoc duo vltima non addit aliquid: sed simpliciter petit ab his liberari: non sic autem ad primum: sed addit (ut non infigat) quia non oportet hominem etiam tangere supbia aut diuitiarum amore: sed simpliciter illa fugere: non sic autem carnem quam sustentare oportet: et quod etiam sancti viri non sperant ab his liberari quin de ipsis temptentur: ideo petit praeter ut et si accedat per temptationem et delectationem: non tamen preualeat per consensum aut operationem: unde sequitur (non me demergat) in hoc versu petit penitens liberari a tribus peccatis. id est a inania gloria: auaricia: luxuria. dicens (non me demergat) ex toto (repeffas aque) per repetitionem intelligit pompa superbiorum. Osee. xij. Esraim pascit ventum et sequitur estum: per aquam significant dona gratie quia lauat sordes: repetitionem ergo aque periculosior est quam repetitionem terre quod supbia que ex spiritualibus bonis oritur periculosior est et magis deo displicet. Abac. iij. Numquid in fluminibus iratus es domine etc. (neque absobeat me) profundus auaricie. Eccl. v. Quarus non implebitur pecunia (neque vigeat super me) et si aperiat. (puteus) id est luxuria (os suum) Prover. xxij. Fovea profunda meretricis et puteus angustus aliena: hoc plus ceteris vigeat eo quod vicinior est nature. unde apostolus coegit clamare infelix ego homo quod me liberabit de corpore mortis huius. Rom. vii. In his autem qui deprecor (exaudi me domine) non meis meritis (sed quoniam benigna est misericordia tua) Dan. ix. Non in iustificacionibus nostris prosternimus peccata nostra ante faciem tuam: sed in misericordibus tuis multis: unde etiam sequitur b (in multitudinem misericordie. et respice in me) Sap. iij. Gratia et misericordia est in sanctos eius et respectus in electos illius et (ne auertas facta) id est presentia quoniam assis ad adiuvandum et consolandum me: contra dicit de malis Dicere. xvij. Disperda eos coram inimico dorsum et non faciem ostendat eis (a puero tuo) ad huc tenero et indigente pedagogo: in hoc nota

fur humilitas. qz bō se semp d3 reputare incipientē t qua
 si puerū sicut alibi dicit. ps. Et dixi nūc cepi. **De sec. xj.** Pu-
 er israel t dilexi eum. q. d. qz se puerū reputat. id dilexi eū.
 (qm̄ tribulor) tentatiōib⁹ (exaudi me) **Ecdi. xxxv.** Speci-
 osa misericōdia dei in tpe tribulatiōis. q. nubes plume in tem-
 pore siccitatis (velociter) **Esa. liij.** Nūq̄ dament ego ex-
 audia. Et quasi dñs quereret. qd petis. Rūdet (inten. ani-
 me mee) q. d. nō peto salutē corpis sed aie (intēde) s̄ (ani-
 me mee t libera eā) t quare petis hoc (p̄ inim. meos).
 demones q̄ me infestant (eripe me) q̄ s̄p̄e medio eoz qz i
 circuitu obfederūt me. **Job. xix.** Obfederūt in gyro taber-
 naculū meū (tu scis impropertū meū) quo iproperāt cor-
 di meo demones: eo q̄ dimisi peccatu. **Ecdi. xxxix.** Gauiā
 sunt homini habenti sensum corectio dom⁹ t improperi-
 um feneratoris. i. dyaboli (t cōfusiōe meā) q̄ cōfuzidōz
 in corde p peccatis q̄ feci. **Ecdi. liij.** Est cōfuzio adducens
 gl̄am et gl̄iam (t reuerē. meā) quā exhibeo cōfessōz meo:
 t sacramentis ecclie. **Ecdi. liij.** **Prel. bō** hūilia aniam tuā.
Itē (reuerentiā meā). i. timore. q. d. t deū timeo t homies
 reuereoz. nō sicut ille q̄ dicebat. **Lu. xvij.** Deū nō t. neo
 nec boiem reuereoz. **Ecdi. v.** **De** p̄piciatu pctōz noli cē si-
 ne metu. dixi q̄ tribulor nec opter dñe q̄ tibi q̄ om̄ia nosti
 aūq̄ s̄iant: expūmā a q̄bus tribulor: qz (in cō. pec. t. s̄e om-
 nes q̄ tribulant me) siue sint boies siue sint deipones. vel
 specialiter a derisā cōquerit h̄ p̄s dicens (in cōspe. tuo
 tē. q. d. nō sustineo tribulationē nisi ab illis q̄ cecubāt in
 tabernaculo dñi. qz sicut **Annas t Cayphas** p̄ntifices tri-
 bulauerūt dñm psequēdo eū ita bodie derisā t prelati tri-
 bulant eū psequendo iustos t simplices t pollucē. e. e. e.
 siam. **Eze. xliij.** **Fabricati** sunt lumen suū iuxta lūmē meū t
 postes suos iuxta postes meos: t murus erat inter me et
 eos t polluerūt nomen sanctū meū. **Hiere. xj.** qd ē q̄ vile
 ctus me⁹ in domo mea multa fecit scelera (impro. meū) ex
 pec. cor meū t miserā) vox est xpi t vox est q̄ vere possit
 dicere qz corda boim nō expectant nec appetunt (impro-
 perium) s̄ gl̄iam non (miseriā) s̄ delicatā t voluptatē sed
 tandem confundent ab expectatione sua. t poterūt dice-
 re illō **Job. xx.** Expectabā bona t venerūt mib i mala. **Be-
 ata katherina** dixit expecto p te gladiū. nec hoc magnum
 qz ipse xps p te expectauit crucē antia expectatione. **Lu.
 xij.** **Baptismo** habeo baptizari t quō coartoz quousq̄ p̄fi-
 cia. **Matth. xxvj.** **Desiderio** desiderauī hoc pasca mā. vo-
 biscū t sustinui q̄ meū cōstristare t nō sūt h̄ arguit xpc
 vel vir iust⁹ de immiscōdia qz nō est q̄ cōpatiat xpo crucifi-
 xo vel paupi tribulato. **Amos vj.** **Nihil** patiebant sup cō-
 tritione ioseph: iam nō est **Job** q̄ dicat flebā quondā sup
 eo q̄ afflictus erat t cōpatiebāt anima mea pauperi. **Job
 xxx.** **Hec** est paul⁹ q̄ possit dicere q̄s infirmat t ego nō in
 firmor tē. ij. **Coz. xij.** **Nō** est etiā q̄ faciat qd min⁹ est vide
 licet q̄ cōsolec desolatos. vñ addit (q̄ cōsolaret t nō inue-
 ni) **Tren. j.** **Audierūt** q̄ ingemisco ego t nō est q̄ cōsolec
 me. **Ecdi. liij.** **Audi** calumnias q̄ sub sole gerunt t lachry-
 mas innocentū t neminē cōsolatoz. **Et** possit aliq̄s dice-
 re. itamo multi sunt q̄ cōpatiant paupib⁹ verū est t xpm̄
 pascunt in paupib⁹. sed cū cordis amaritudine. vñ s̄ eos
 q̄ aliq̄n pascunt papes dicit qd sequit (t dederūt in escay
 meā fel) .i. cū cordis t vult⁹ amaritudine dederunt illū ci-
 bum quē paupib⁹ dabant. s̄ bylarē datozē diligit deus. ij.
Coz. ix. **Et** illud sup oia vult⁹ accessere boni. t bñ dicit (in
 escā meā) quasi nō in escā alienā hoc fecerūt. qz illud qd
 dant diuitib⁹ t bystrionib⁹ cū magna bylaritate dant. **Ecdi.
 xxxv.** in om̄i dato bylarē fac vultū tuū (t in siti. m. po.
 me aceto) qz ad lram vinū corruptū qd iā bibi nō pōt dāt
 paupib⁹ sed bystriones t meretrices bibūt bonū vinum.
Nō seruant illud qd dī **Prover. iij.** **Honora** dñm de tua
 substantia de p̄micijs frugū tuaz da paupibus.

Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueū t in retributionem t in scandalum.

Fiat mensa eoz Quarta ps vbi p̄betat cōtra aduersa-
 rios. q. d. ipsi mibi esurienti t sitiēti talem mensam posu-
 erūt q̄ (dederunt in escam meā fel tē.) sed (hec mensa eo-

rum fiat coram ipsis in laqueum) peccati (t in retributi.)
 pene eterne (t in scandalū) qd ibi erit in pena qz de bonis
 alioz offendēt. q. d. p̄ter hoc qd mibi fecerūt. h̄ eis cue-
 niet q̄ pctis illaqueabunt t tormentis punient t de bo-
 nis offendēt. vel de pena temporali legat. vt sit sensus:
 p̄ter hoc q̄ hoc mibi fecerūt. capient laqueo romanoz:
 t retribuēt eis pena corporū t scandalū. i. offensio cordū
 vel aliter. t petit eos puniri in intelligentia legis de q̄ glo-
 riant (fiat mensa) mensa dicit sacra scripturaybi mentes
 fidelū reficiunt. ps. **Parasti** in cōspectu meo mensam ad-
 uersus tē. hec (mensa) dicit (eoz) iudeoz vtz. qz lex data fu-
 it eis h̄ facta est eis (in laqueū) p̄rroneā intelligentiā (et
 in retributionē) illos in multas cōtrariedades implicando
 (t in scandalū) in eis q̄ morū sunt deuiando. quartū po-
 nit **Ap̄ls Roz. xj.** vbi ponit istos duos vsus dices. **Dauid**
 dicit fiat mensa eoz coram illis in laqueū t in captione tē.
 in captione sit eis lre nimis adberendo. ibi em̄ capiunt q̄-
 si in angusto loco nec ad speciositatē sensus mystici p̄nt se-
 vertere. sic ergo in hoc vsu ponit triplicē eoz penam. s. (la-
 queū) (retributionē) t (scandalū) quarta eoz pena est ce-
 citas mentis. vnde subiungit.

**Obscurent oculi eorum ne videant: t dor-
 sum eorum semper incurua.**

Obscurent oculi eoz sp̄iales (ne vide. veritatē) **Roz.
 xj.** **Ecce** ex parte oritur in isrl. Quinta pena est incurua-
 tio ad terrena q̄ sequit cecitatē. vnde subiungit (t dorsus
 eoz) .i. rōem vel affectionē q̄ debet boiem erigere sicut sp̄i-
 na dorsū (sp̄ incurua) ad terrena. ps. in p̄sona eoz miser fa-
 ctus sum t cur. sum vsq̄ in si. vel p̄ oculos: maiores iudeo-
 rum. p̄ dorsum n. i. iores eoz intellige. **Sexto** imp̄cat eis
 captiuitatem factam a romanoz. vnde dicit.

**Effunde super eos iram tuam: t furor ire
 tue comprehendat eos**

Effunde dñe p̄ (sup eos) iudeos (irā tuā) .i. abūdantē
 afflige eos p romanoz (furor ire tue cōprehendat eos) .i.
 snia iudicij tui futuri qd p me facies q̄ apparebo malis su-
 riosus. postea imp̄cat eis penā illam quā ipsi maxime time-
 bant t p qua vitanda xpm̄ occiderūt. s. amissionē loci et
 gentis t ruinā t desertionē ipsius templi. vnde dicit.

**Fiat habitatio eorum deserta: t in taber-
 naculis eorum nō sit qui inhabitet.**

Fiat habitatio eoz deserta .i. isrlm t terra quā ipsi in-
 habitāt (t in taber. eoz) .i. in templo (nō sit q̄ inhabitet) i
 domib⁹ eoz habitāt. q. exteriori. i. corporali habitatiōe. s̄
 in templo inhabitāt interiori inhabitatiōe. s. mente t de-
 uotionē t vtrinq̄ hoc remouet. de hoc habet **Esa. j.** **De-**
 relinquet filia syon. s. isrlm sicut vmbraclū in vinea t si-
 cut tuguriū in cucumerario t sicut ciuitas q̄ vastat. **Hiere.
 ix.** dabo isrlm in acruos harene. **Et** ponit causam istī
 destructionis cum subiungit.

**Quā quē tu percussisti persecuti sunt t super
 dolorem vulnerum meorum addiderunt.**

Quā quē tu p̄ (pcu. p̄se. sunt) .i. me filiū tuū. de? em̄ pa-
 ter percussit filiū p nobis cū eū morti exposuit t mori fecit.
Esa. liij. **Propter** scelus ppli mei percussisti eum: t zach. xij. p-
 cute pastorē t dispergens oues gregis. de? percussit eū ex bo-
 nitate t misericōdia sua sed ipsi p̄secuti sunt eum ex inuidiā t
 malicia sua (t sup dolozē vulnerū meoz addiderūt) q. d.
 xps habebat cor vulneratū t merens p peccatis iudeoz
 t ipsi sup hunc dolozē vulnerē cordis apposuerūt vulnera
 corporis crucifigentes me. **Job. xvj.** cōcidit me vulnerē su-
 per vuln⁹. **Hiere. viij.** **Dolor** me⁹ sup dolozem t in me cor-
 meū merens t ecce vox clamoris tē. vel sic (sup dolo. vul-
 me.) s. manū t pedum addiderūt vulnus lateris. vñ nec
 mortuo peccerunt sed t custodes sepulcro apposuerunt.
 vnde **Hiere. xij.** vbi habem⁹ nunqd̄ auis discolor beredi-
 tas mea mibi. **Alia** lra dicit. **Nūqd̄** spelūca hiene beredi-
 tas mea mibi. byena corpa defunctorū psequit t effosa de-
 uorat t p̄ter hoc p̄ter predictam penam captiuitatē tri-
 pliciter puniti sunt q̄ ex eis nō penituerunt. **Prima** pena

De penis iudeorum

28

29

30

31

37

Psalmus

32

est ruina de peccato in peccatum. unde dicit. **A**ppone iniquitatem super iniquitatem eorum: et non intrent in iusticiam tuam.

Appone iniquitatem super iniquitatem eorum. i. pmitte ut ruant de iniquitate in iniquitate. **T**ren. j. peccati peccavit ierlm. ppter rea instabilis facta est. scda pena est amissio bonoz spua. lū. unde addit (et nō intrent in iusticiā tuā) iusticiā appellat viā veritatis quā intrat bō p bona spūalia de hac iusticia. **M**atth. vj. Primū q̄rite regnū dei et iusticiā ei⁹. **T**ercia pena est amissio vite eterne. unde sequit̄.

33

Delcri de librovite q̄ nō intelligitur.

Delcantur de libro viventium et cum iustis non scribantur.

Delcant de li. viuent. i. appareant delenti loquit̄ illo t̄o po quo res d̄ fieri q̄n̄ inotet̄. q. d. appareat q̄ nō s̄ scripti (et cū iustis nō scribant̄) de q̄bus **L**uce. x. **S**audete qz noia vestra scripta sunt in celis. **E**ro. xxxij. aut dimitte eis hanc noīā dūt dele me de li. tuo quē scripsisti. h̄ aut̄ videt̄ obijciendū qz dicit̄ infra in li. tuo oēs scribent̄ et d̄: **D**an. xij. saluabit̄ pp̄lis tuis oīs q̄ inuent̄ fuerit̄ script̄ in lib. et s̄m q̄ lectū est nō pōt dicit̄ q̄ p̄mo scribant̄ et postea deleantur. dicit̄ q̄m̄ deleant̄. i. nō scripta appareant supponētes qz de lib. vite nō pōt deleri q̄ ibi semel scriptus fuerit. ex **B** ergo sequit̄ qz oēs saluabunt̄. **S**olo. duplex est liber. s. p̄ntis iusticie et p̄destinatōis de p̄mo multi delent̄. de secundo nulli. **E**ro. xxxij. **Q**ui peccauerit mihi debeo eū de li. bro meo.

Moralit̄ diuites de duricia erga paupes

Moralit̄ (fiat mensa eoz) supra s̄m sensum moralē arguit diuites hui⁹ mundi de duricia erga paupes et qz cū selle amaritudinis dant illud qd dant. et qz acetū et ea que corrupta sunt illa dāt deo cū tñ de potioab⁹ dant. dū eēt ei q̄ omnia dat: ipsi aut̄ cū diuitib⁹ alijs et meretricibus et bystrionib⁹ oīa deuorant. vñ hic ostendit̄ qd nō s̄ in magno pctō fit h̄ nec sine diuina vltione p̄terit̄. vñ dicit̄ (fiat mensa eoz). i. fercula mense sue et cōmensales q̄ cū eis in mensa comedūt (corā ipsis in laqueū pcti) .q. d. in hoc p̄mo puniunt̄ qz cōscientia eoz remordet eos de h̄ ipso. vñ sic (in laqueū corā ipsis) qz sciēt̄ peccant male acquirendo diuitias vt laute possunt viuere. vñ ab hoc vult retrahere ap̄los dicens. **J**. **A**bi. vj. **H**abentes alimenta et q̄bus tegamur bis cōtenti sum⁹. nā q̄ volunt diuites fieri incidunt in tentationē et in laqueū dyaboli. scdo puniunt̄ in hoc qd si q̄ bona faciunt nō referunt eis dñs ad retributionē eternā. sed est retributio eoz hic. vñ addit (et in retributionē) bonoz. s. que faciunt sicut dicit̄ est diuiti epulo. **M**. **L**uc. xvj. recepisti bona in vita tua. **T**ercia in hoc qz cōmittunt crimen in p̄imos scandalizādo eos q̄ iuxta eos famelia ieiunant. vñ addit (et in scandalū) .s. p̄imi. **R**oz. xij. **B**onū est nō manducare carnē neqz bibere vinū neqz in quo frater tu⁹ offendit̄ aut scandalizat̄. et in eodē nō li cibo illum p̄dere. p quo mortu⁹ x̄ps est. **S**te merca. torib⁹ fit (mensa eoz in laq̄). i. in deceptionē alioz qz ibi faciunt dolos et ad hoc inuitant alios ad comedendū secū vt sup mensam cū fuerint inebriati circūueniant eos i eniptione aut venditione. epicuris fit (in retributionē) qz ad h̄ inuitāt alios vt ab ipsis reuolunt̄: p̄tra qd dicit̄ dñs **L**u. xij. **C**ū facis p̄adiū aut cenā nolo vocare amicos et neqz fratres et aut cognatos neqz vicinos diuites ne forte et ipi reuolunt̄ te et fiat tibi retributio. ebriosis aut̄ fit (in scandalū) .i. in rixā et cōtentionē. vel etiā in casum qz stare non possunt vel ad domū redire p̄ ebrietate. **P**rouer. xij. **C**ui ve. cui⁹ p̄fi ve. cui rix. cui fouee. cui sine cā vulnera. cui suffossio oculoz. nōne bis q̄ morant̄ in vino: et student in calicib⁹ epotandis. **S**te exponi pōt de mensa sacre scripture de qua **P**rouer. ij. **S**apientia p̄posuit mensam. **E**ro. xvj. **F**acies mensam de lignis sethim. ligna sethim impuitribilia sunt s̄ba dñi de q̄b⁹ **M**atth. xxij. celū et terra transibūt verba aut̄ mea nō transient. bec (mensa) fit (in laqueū) illis q̄ non faciunt q̄ dicunt. **P**rouer. vj. **I**llaqueat̄ es verbis oris tui. **P**rouer. xij. **Q**ui detrahit alicui rei ip̄se i futurū obligat. **I**tem fit (in retributionē) eis q̄ hoc sine addiscunt vt sciant vel sciant̄. **E**cdi. in fine. **D**ñs dedit mihi linguam mercedē meā. **I**tem fit (in scandalū) eis q̄ nolūt re

cipere sanam doctrinā. **J**ob. vj. **M**ulti ex discipulis audientes dixerunt. durus est hic sermo q̄s pōt cū audire: et dixit eis iesus. hoc vos scandalizat. **J**. **L**ibmo. iij. erit temp⁹ cum sanā doctrinā nō sustinebunt. sed ad sua desideria coaceruabūt sibi magistros prurientes aurib⁹ et a veritate q̄ dem auditū auertent. **S**tem exponi pōt de mensa altaris de qua. **J**. **C**oz. x. **N**ō potestis mense dñi p̄ticipes esse mense demonoz. q̄ fit multis sacerdotib⁹ et alijs indigne fumentib⁹ (in laqueū) peccati. **J**. **C**oz. xj. q̄ enim manducat et bibit indigne iudiciū si. man. et bibit (et in retributionē) pene: s̄m q̄ ibidē dicit̄. iō inter vos multi infirmi et imbecilles et dormiunt multi qz multi ad s̄ram infirmant̄ et turpiter moriunt̄. co qz p̄sumant indigne accedere ad banc mensam (et in scandalū) primoz q̄ scandalizant̄ de h̄ qz ministri mense dñi immunde viuunt. vñ **E**sa. liij. **D**ominatores ppli inique agunt. s. sacerdotes et plati dicit̄ dñs et iugiter tota die nomen meū blasphemant. **I**tem exponit̄ de mensa nummularioz et usurarioz. **M**atth. xxj. mensas nummularioz euertit. hoc fit eis (in laqueū) p̄ doli (et in retributionē) p̄ usurā (et in scandalū) p̄ exactionē (obscurent̄ oculi eoz ne videant) hoc est cōe et primū in oibus peccatoribus. qz execat eos dyab elus ne cognoscant lucē veritatis qd signatū est in hoc qz philistim excecauerūt sanonem. **J**ud. xvj. **Q**uē cū apprehendissent philistim statim eruerunt oculos eius. similiter babylonij **S**edechiam. iij. **R**eg. vlt. (et dorsum eoz sp̄ incurua) p̄missiue hoc sequit̄. qz cum oculi obscurati sunt ne videant: dorsum incuruet ad portandū on⁹ peccatoz. **E**sa. x. ne incuruemini s̄b vinculo. excecatio aut̄ in intellectu fit. incuruatio aut̄ in affectu. vel p̄ oculos platos. p̄ dorsum subditos intellige. cū excecant̄ plati incuruant̄ et corruunt subditi. **M**atth. xv. ecce si ecco ducati⁹ p̄stet. ambo in foueas cadunt. dicit̄ d̄ culpa: subiungit̄ de pena dicens (effunde sup eos irā tu.) sicut fundit̄ aqua feruens sup porcos vt euellant̄ pili. ps. **E**ffunde iram. t. in gentes que te nō nouerunt. ecce obscuratio oculoz de qua in p̄cedenti versu habitū est. et in regna que nomē tuū nō inuocauerūt. ecce incuruatio dorzi. recte cū inuocant nomē dñi. s. curui inuocant terrā (et furor ire tue cōpre. eos) ne effugiant sicut cōprehendit̄ sur. modo libere vagant̄. sed tūc cōprehendunt̄. vñ **E**cdi. xij. quasi pullus equinus fugabit̄. et vbi nō sperauit apprehēdet̄. sicut em̄ pullus equinus dū pull⁹ est libere vagat̄ qz cunqz vult. sic peccatores dum viuūt: s. subito morientes vbi nō sperauerūt apprehendunt̄. s. inter angustias mortis sicut pullus inter angustias muroz. **T**ren. j. oēs p̄secutores eius apprehenderūt eā. i. aiaz inter angustias q̄si inē duos muros. sunt aut̄ isti muri. murus peccatoz et murus infirmitatis: murus peccatoz ardet eā ab ingressu celi. murus infirmitatis ardet eā ab hoc mundo siue a corpore: et i hac angustia apprehendūt eā demones et ducunt in infernū. **E**t qd de his q̄ possidebant (fiat hab. co. deserta) h̄ ad s̄ram sepe videm⁹ accidere qz i domib⁹ magis et palacijs usurarioz et raptorū post mortē eoz nullus habitat. hoc est qd sequit̄ (et in tabernaculis eoz). i. in istis palacijs q̄ nō fuerunt eis nisi tabernacula. qz parum ibi morati sunt. (nō sit q̄ inhabitet) nō em̄ habent heredes q̄ valeant domos illas manuteneere et habitare. **S**ap. iij. **A**dulterice plātationes nen dabunt radices altas nec stabile firmamentum collocabunt. **I**tem dicit̄ (nō sit rē.) qz etsi mali ibi habitent: non tñ ibi habitat quis. malus em̄ nō est q̄s s. qua. si q̄s. **E**sa. xxij. qd hoc aut̄ quasi quis hic qz excidisti tibi s̄ sepulcrū excidisti in excelso memoriale diligenter in petra tibi tabernaculū. et sic sedet sola ciuitas plena p̄plo. **T**ren. j. et hoc est eis (qm̄ quem tu percussisti) .s. pauperē quē dñs pcutit̄ virga paupertatis et infirmitatis. ps. **P**ercussus sum vt fenem qd separaf̄ a terra. **J**ob. v. pcutit̄ manus ei⁹ sanabunt (p̄secuti sunt) depreddando et nudū spoliando. cōtra illud **E**sa. xlij. **C**alamū quassatum non cōteres et linuz fumigans non extinguēs. **E**sa. iij. quare atteritis populum meum et facies pauperum cōmolitis (et super doloz vulnerum meoz) dicit̄ domin⁹ que eisdem pauperib⁹ in tuleram ad correctionem (addiderunt) non fomentū olei

Mensa sacre scripture. Eucharistie et usurarioz q̄t̄ s̄ i laqueū et scandalum.

vel emplastrum sed dolorem alteri vulneris addentes affli-
ctone afflicto. et ideo dicitur (appo. in. su. in. q. eoz) Esa. xv. ap-
ponam super ditionem additam. dydon interpretatur sufficiens ad in-
tellectum et abundantem intelligens. i. q. possit addiscere et non
vult. vel q. h. sciam et non facit. Luc. xij. servus sciens volun-
tatem etc. Eccl. j. Qui apponit sciam apponit et dolorem. vel
(appone iniquitatem super iniquitatem) i. redditum super redditum:
pbenam super pbenam. Esa. lxxvij. in die illa visitabit dominus in
gladio suo duro et grandi et forti super leuiathan quod interp-
tatur additamentum (et non intrent iusticia tua) Ro. x. ignorantes
iusticiam dei et suam statuere volentes iusticie de. non
sunt subiecti.

Ego sum pauper et dolens: salua deus
suscepit me.

Ego sum pauper Quinta pars ubi agit christus de dispensa-
tione et fructu passionis ut considerato fructu illius liben-
tius imitemur eum in passione. dicit ergo christus (ego sum pau-
per) Math. viij. filius hominis non habet ubi caput reclinet
(et dolens) in cruce. Tren. j. Attendite et videte si est do-
si. si. do. m. et quos fructus sequitur ecce (salus tua deus susce-
pit me) i. gloria tua qua salvas in qua letant saluati me su-
scepit resurgentem: et ascendente. ps. De abyssis terre ite-
reduxisti me. et cum gloria suscepisti me et in spe huius susce-
ptionis in gloria.

Laudabo nomen dei cum cantico: et ma-
gnificabo eum in laude.

Laudabo in cruce (nomen dei cum cantico) dauid dicens
illum psalmum. de deo meo respice in me. q. intitulatur p affli-
ctione. vel p susceptione matutina (et magnificabo eum in
laude) p apostolos quibus apparebo post resurrectionem et mit-
tam eos p mundum laudare nomen dei. vñ in ps. illo dicit
Harrabo nomen tuum fratris meis. i. apostolis in medio ec-
clesie laudabo te p eos.

Et placebit deo super vitulum novellum
cornua producentem et ungulas.

Et placebit ista laus (sup vitulum novellum) i. plus q. sa-
crificia legis in qua offerebat vitulum unius anni. vñ ad hoc
expmendum addit (cornua producentem et ungulas) et hoc

Videant pauperes et letent: querite deum
et viuet anima vestra.

Videant pauperes q. non possunt vitulos emere (et letent) q.
sacrificio laudis possunt deum placare si ex puro corde pce-
dat. vnde addit (querite deum) toto corde. ps. In toto corde
meo exquisivi te. et non dicit emite sed tamen querite (et viuet aia
vestra) i. non morietur p peccatum. vñ si mortua fuerit resurget et
secure querite inuenietis enim.

Quoniam exaudiuit pauperes dominus et vin-
ctos suos non desperit.

Quoniam exaudiuit (sp. pauperes dominus) h. sit diues et magnus
ps. et non desperit deprecationem pauperis. nec desperetis ppter-
ta si in peccatis estis. qm (et victos) peccatorum funiculis (su-
os) i. a se soluendos. sicut dicit ps. Tibi soli peccaui. sicut
medicus vocat egros suos quos a se curandos nouit (non
desperit) quin eos solueret si ad eum clamauerunt. et ppter h.
misit meum eos soluerem. Esa. xlij. dedi te in sedem populi. in
in lucem gentium ut aperires oculos cecorum et educeres vin-
ctum de domo carceris sedentes in tenebris. vel aliter ab il-
lo loco (videant pauperes) orat christus Abraam et alij q. in lim-
bo sunt pauperes satis videant lumen christum (et letent) ex eo
q. Job. viij. Abraham vidit et gauisus est et vos crucifixo-
res iudei (querite deum) christum p fidem (et viuet anima vestra) in
fide vel ex fide. Abac. ij. q. incredulus est: non erit scia eius re-
cta in semetipso. Iustus autem in fide suauis. h. quesierunt
et vixerunt anime eorum qui dixerunt. Act. ij. qd faciemus viri
fratres etc. dico q. (videant pauperes) qui sunt in limbo (et
letent) quare (qm exaudiuit pauperes dominus) respiciet eos p
me ac si clamorem eorum exaudisset q. descendam ad eos:
(et victos suos) qui ibi tenebantur in inferno (non desperit)
q. misit me ut saluarem eos. hoc est qd christus dicit. zach. ix. tu

quoque in sanguine testamenti eduxisti victos de lacu. et p-
ter tanta beneficia laudandus est deus. vñ sequitur.

Laudent illum celi et terra: mare et omnia
reptilia in eis.

Laudent illum celi et terra ad istam. i. ppter ista q. creauit
laudem creator in eis et laudat quotidie nam

In celo reptat vespertilio.

In terra serpens.

In mari cignus.

Dec ipsa etiam laudauerunt illum in passione. celi enim sua lu-
mina extinxerunt. terra tremuit. mare non legitur comotum. sed
necessum fuit ut mota terra moueret mare. et etiam ppter lu-
nam cuius motum sequitur mare. vel Mystice (celi) i. apo-
stoli (terra ecclesia de iudeis (mare gentiles (reptilia) cete-
ra genera hominum vel omnes peccatores terrenis adberet-
tes. et merito laudandus est.

Quoniam deus saluam faciet syon et edificabit
tur ciuitates iude.

Quoniam deus saluam faciet syon i. ecclesiam extra syon non est
locus saluationis qd signatum fuit in diluuium ubi tamen saluati
sunt q. erant in archa. Gen. viij. j. Per. iij. In diebus Noe
cum fabricaret archa. in qua pauci. i. octo anime salue fa-
cte sunt p aquas q. et nunc similis forme saluos facit baptis-
ma (et edificabitur ciuitates iude) i. p orbem pticulares ec-
clesie contentum christum q. de iuda est. Esa. xl. dic ciuitatibus iude.
de ecce deus vester. ecce dominus in fortitudine veniet et brachi-
um eius dominabit. q. d. bene poterit edificare.

Et inhabitabunt ibi: et hereditate acqui-
rent eam.

Et inhabitabunt ibi fideles. s. pauperes spiritus de quibus p-
dicat. et non dicit tamen habitabunt sed (inhabitabunt) q. d. enim
ibi habitant numero sed non inhabitant merito. dicit ergo (in-
habitabunt ibi) i. in ecclesia. q. d. non erit deserta. Soph. iij.
derelinquam in medio tui populi pauperem et egenum et spera-
bunt in nomine domini (reliquie israel) i. apli. Rom. xj. reliquie
israel salue fient (et ipsi) apli (hereditate) i. in perpetua pos-
sessione (acquirent eam) ecclesiam p dicatione et martyrio si-
cut christus de quo dicit Aplos Act. xj. Posuit vos episcopos rege-
re ecclesiam quam acquisiuit sanguine suo.

Et semen seruatorum eius possidebit eam:
et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

Et semen seruatorum eius i. plati successores apostolorum (posside-
bunt eam) non semen hereticorum (et qui diligunt nomen eius)
id est habentes fidem operantem p dilectionem (habitabunt
in ea) non eribunt p hereses nec discedet sequentes ante christum
sicut multi. de quibus. j. Abimo. iij. In nouissimis tempo-
ribus discedent quidam a fide attendentes spiritibus erro-
ris et doctrinis demoniorum etc.

Moraliter (ego sum pau-
per) quadruplici paupertate: rerum: amicorum: voluntatis: con-
siliij. et certe iste paupertates diuitie sunt. Prover. xij. est quasi
pauper cum in multis diuitijs sit. Luc. vi. Beati pauperes quia
vestrum est regnum dei (et dolens) quadruplici dolore. s. p
peccatis proprijs. p peccatis alienis. p dilacione patrie. p in-
colatu miserie. ps. Deu mihi quia incolat me? plon. est. Se-
neca. Si vis vacare anime aut pauperis oportet aut pau-
peri similis quia ob hoc solum amanda esset paupertas quia a
quibus amaris ostendit (et salus tua deus suscepit me) ta-
les sine dubio saluat. Prover. xxix. superbum sequitur humili-
tas et humilem spiritu suscipiet gloria sed multi contrario
possunt dicere (ego sum) diues et letus. et ideo non salus sed
damnatio suscipiet me. Act. xij. Per multas enim tribula-
tiones oportet intrare in regnum celorum. Dico. Nimis
delicatus est qui vult gaudere cum mundo et regnare cum
christo. ideo non salutem sed ve damnationis pmittit eis do-
minus. Luc. vi. Te vobis diuitibus qui habetis hic conso-
lationem vestram. ideo etiam dicit Luce. xvj. Homo quidam
erat diues et induebat purpura et bysso et epulabatur quoti-
die splendide. ecce quia nec pauper nec dolens erat et non su-
scepit eum salus domini sed mors inferni. vnde ibi sequitur
Mortuus est diues et sepultus in infernum. Sunt etiam

Allegorice
de christi pas-
sione eiusque
fructu.

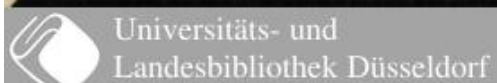
Mystice.

40
Extra eccle-
siam non est salus

41

42

Moraliter.
i. persona in-
feri.

Psalmus

quidam pauperes et dolentes quos salus domini non suscepit quia non recipiunt cum gratiarum actione paupertatem sed potius deum blasphemant et murmurant contra eum. unde ostendit se hic vir saluandus talem non esse cum subiungit (laudabo nomen dei) in paupertate et dolore immo de paupertate et dolore. **Job. xxxv.** Qui dedit carmina in nocte: id est laudem in tribulatione. sed quidam aliquando laudant deum in tristitia. ut multi monachi vel ut temporale beneficii cum ab eo recipiant ut multi clerici. de quibus **Luce. xv.** Quanti mercenarii etc. vixitrumque horum excludit cum addit (cum canticis) canticum enim est exultatio mentis habitata de eternis. Sunt etiam quidam qui cum laudant ore sed non opere. unde subiungit quod non ita faciet et magnificabo eum in laude. ps. magnificate dominum mecum. **Zu. ij.** Magnificabo anima mea dominum. et ista laus (placebit deo super vitulum nouellum) vituli nouelli sunt iuvenes etate et nouitiam siue nouelli in religione. qui in templo mactandi pro peccatis aliorum hominum cum ipsi sint innocentes super tales imposita laus placet deo cum psallunt et cantant (cornua producentem et vngulas) quidam producant quia cornua. s. supbia et controuersie. **Exo. xxxj.** Si bos cornupeta fuerit ab heri et nudius tertius et ceteri testati sunt dominum eius nec recusent eum occideritque virum aut mulierem et bos lapidibus obruet et dominum eius occidet id est platum vel magistrum nouitiorum. sed bona sunt cornua miserabilis. **Esa. v.** Cinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. **Job. in fi. cornu sibi.** **1. Reg. ij.** Confregit in ira furoris sui. officio cornu israel. i. vasa olei sancti. Item (vngula) oportet habere. i. virtus forte. **Sen. xlij.** Mordens vngulas **Exo. x.** Non remanebit ex eis vngula. i. in potestate dyaboli vel pharaonis. **Iud. v.** Vngule equorum ceciderunt cunctibus in precepto etc. hoc est contra temerarios. Notandum etiam quod naturaliter prius vngulae et postea cornua producantur: quia prius oportet habere discretionem quam potentiam (videant pauperes quia diuites ceci sunt. habent enim terram in oculis. ij. **Cor. iij.** Deus huius seculi excecavit mentes infidelium. i. diuitum. unde **Diero.** ille veram fidem de deo non habet qui cupit in his miseris fieri diues et letentur quonia ipsorum est regnum celorum. diuites autem plorant et lamentantur. **Iac. v.** Agite nunc diuites plorate et ululate in miseris vestris qui aduenient vobis. tamen omnibus tam pauperibus quam diuitibus ad hoc datur tempus penitentie. unde omnibus dicit quod sequitur (querite deum) corde ore et opere. vel **Fidei spe et charitate.** Item diligenter sapienter: psueueranter. Nam qui sic querit inuenit. unde **Matth. vij.** Omnis qui querit inuenit. **Esa. lv.** Querite dominum dum inueniri poterit. **Soph. ij.** Querite dominum omnes mansueti terre quia iudicium eius estis operati. querite dicit in presenti. et postea non inuenietur. **Job. vij.** Queretis me et non inuenietis. **1. Reg. v.** In gregibus suis et in armatis suis vadent ad querendum me et non inuenient. **Job. xxvij.** Non inueniet in terra suaviter viventium. i. in luxuriosis. **Abissus.** i. auarus dicit. non est in me: et mare loquitur. non est mecum. i. supbus. **Can. iij.** In lectulo meo per noctes quesui quem diligit anima mea: quesui illum et non inueni. Quare querendus est deus. quia ipse est via per quam sola eundum est: et in qua non poterit errari. Item quia ipse est veritas que ducit et concludit in via. Item quia ipse est vita in qua sola viuunt. **Job. xliij.** Ego sum via veritas et vita. **Act. xvij.** In ipso viuimus: mouemur et sumus. in ipso vita viuimus. in ipso via mouemur in ipso veritate sumus. id sequitur (et viuet anima vestra) huius vita gratia in futuro vita glorie. **Amos. v.** Querite bonum et non malum ut viuatis. et quasi quereret aliquis. quod queram illum ubi vel per quid inuenit. respondet quod per paupertatem inuenit. unde dicit (quonia exaudiuit pauperem. dominus) quod si queritis deum sitis pauperes quia pauper fuit et tales libenter exaudit. unde ps. desiderium pauperum exaudiuit dominus pro parationem cordis eorum audiuit auris tua. **Eccli. xxxv.** Non accipiet dominus personam in pauperem et deprecationem lesi exaudiet et huius (et vincos suos). i. sibi pro vocum paupertatis et continentie et obedientie astrictos non desperit. vel etiam (vincos suos). i. illos quos ipsemet ligat infirmitatibus et tribulationibus ut ab eo non elongentur. sed primi qui

P Quasi querit et inuenit deus et quare sic querendus.

seipso voluntarie ligant charitatis sunt et. vtrique tamen ad eum trabuntur. unde **1. Reg. xj.** In funiculis Adam sunt infirmitas et tribulatio fames sitis et brum. vincula charitatis sunt vota religionis quibus se ligat homo pro amore dei. Non autem tamen in statu religionis potest inueniri deus: sed et in quolibet statu extra peccatum. unde addit (laudent illum celi) id est clerici (et terra). i. agricole (mare) mercatores (et omnia reptilia in eis). i. milites qui homines ledunt. dicit (in eis) quia cum clericis et agricolis et mercatoribus portionem accipiunt. et vtrique auferunt. non tamen dico quod faciendo possint inuenire deum. sed sicut dicit **Jobannes baptista. Luc. iij.** Meminem concutatis etc. et deberent reptare super terram non ad depredandum sed ad defendendum eam. unde dicunt esse brachia corporis ecclesie sicut clerici dicuntur oculi. quia eam debent illuminare: vel sic (laudent illum celi). i. contemplatiui (et terra). i. actiui (et mare). i. penitentes (et omnia reptilia in eis). i. omnes debiles et infirmi. tamen inter contemplatiuos quam inter actiuos et penitentes. et ideo debetis laudare deum (quonia deus sal. fa. syon). i. contemplatiuos (et edificabunt civitates iude). i. ciuitas actiuorum et ciuitas penitentium. quorum vtrique sunt confitentis peccata. vel per (syon) ecclesiam specule romane intelligere possumus que si saluata esset: tunc edificarentur (ciuitates iude). i. alie ecclesie que imitatio fidei romane confitentis. sed nunc quia caput infirmum est cetera membra dolent (et inhabitabunt) iste ciuitates (ibi). i. in obedientia ecclesie romane: sed quidam dum ipse manet in chasso. **Job. xv.** Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint: quodcumque volueritis petetis et fiet vobis (et hereditate) id est perpetua (possessione acquirent eam). i. acquisitiue tenebunt ad dei lucra non terrena (et semen seruum eius possidebit eam). i. imitatores apostolorum: et non tamen de nobilibus nec tamen de romanis fiant Cardinales aut Papa sicut tamen de bonis cuiuscumque generis vel nationis. unde sequitur (et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea) ipsi enim debent esse amici sponsi et ipsi tenent locum Petri a quo requirit dominus dilectionem. **Joban. ultimo.** Symon ionne dilige me plus his. et si ipsi respondeant cum Petro: etiam domine tu scis quia amo te. faciant quod sequitur: patre agnos meos non tondet: sed pasce: multi sunt hodie in ecclesia tonsores ouium: et pauci pastores: sicut in conspectu ouium fugit **Jacob a Laban. Gen. xxxj.** Et iudas incestum commisit **Gen. xxxvij.** Et nabal offensam dauid et deinde morte incurrat. **1. Reg. xxv.** Et amon interfectus est. **1. Regum. xij.** Nunc potest dici quod dicit. **1. Macha. j.** Ebi loquitur de syon ad Iram edificauerunt ciuitatem. i. Romam **Dauid** muro magno et firmo et turribus firmis et facta est illis in arce ad Iram esse magnas turres faciunt de velleribus ouium: quas tondent. i. de spoliis subditorum quod vtrique non faciunt (qui diligunt nomen eius) et qui inquit diligunt nomen eius (habitabunt in ea) si enim alii ibi habitant inde sequitur turrua ecclesie. unde **1. Macha. j.** Post ea verba que diximus sequitur: posuerunt illic. i. in syon gentem peccatorum viros iniquos et conualuerunt in ea et congregauerunt spolia israel et reposuerunt illic et facti sunt in laqueum magnum et factum est hoc ad infidias sanctificationi et in dolus magnum in israel effuderunt sanguinem innocetem pro circuitum sanctificationis et contaminauerunt sanctificationes Item de religione possunt legi isti tres versus (quonia deus saluam faciet syon). i. religionem quam dominus specialiter saluat: quia ibi securior et facilius et compediosior via salutis. unde **Sen. xij.** Ne stes in omni loco circa regionem sed in monte saluum te fac. **Abdie in fi.** ascendit saluator res in montem syon iudicare montem esau et erit domino regnum. hoc est quod sequitur (et edificabunt civitates iude) id est domus religiose ubi est ciuium vnitas ubi confitentur domino et confessione laudis et confessione peccatorum. **Amos in fi.** conuertam captiuitatem populi mei et edificabunt ciuitates desertas et inhabitabunt: Ciuitates deserte sunt religiones que nec redditus nec possessiones habent non quia deserant a suis edificatoribus immo dicit **Abd.**

Contra passio res ouium ecclesie.

Re religio

q̄ edificatis inhabitabunt. vnde hic subiungit (z inhabitabit ibi) nō tñ p̄ animū vel dimidiū: sed (z hereditate acquirēt eam) z bene dicit (acquirēt) qz magnū p̄liū est quandoqz in corde hominis inter rōnē z sensū alitātē. Itē cum intrauerit: multū oportet eū laborare z negociari anteq̄ ad summū religionis attingat: z anteq̄ apicē vel arcem cōtemplationis ascendat. j. Math. xij. Dicit q̄ Symon acquisiuit arcē syon qd̄ iudas nō potuit facere nec Ionathas. i. obedientia cōtemplationē capit non cōfessor vel dator sacramentaliū. i. actiui. Non omnibus autem datur vt istam arcem syon. i. religionem intrent v̄ habitent. vnde determinat q̄bus dāc̄ (z semen seruoꝝ eius) id est illi qui paupertatem aploꝝ volūt imitari possidebit eā nō p̄genēs viperarum. Math. iij. Dāc̄. xij. semen Chanana z non iuda spēs decepit te. s. spēs mūdi que multos decipit z allicit. vnde nolunt religionem intrare. Itē (semen ser. eius) sanctorū confessorū q̄ religiones instituerunt. semen sancti Benedicti sunt monachi. semen sancti Augustini canonici. semen sancti Francisci fratres minores. semen sancti Dominici ordo p̄dicatoꝝ. hi ergo (possidebunt eā) z p̄ quid. p̄ amorem. vnde sequit̄ (z q̄ diligūt nomen ei⁹ habitabunt in ea) amanti est nōnihil est difficile: z si tenet argumentū a destructione consequentis: ex p̄missa sequit̄ (q̄ diligunt nomen ei⁹ habitabunt in ea) ergo q̄ nō habitant in ea nō diligunt nomen eius.

Psalmus LXIX

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Deus Titul⁹ (in fine. ps. David in rememoratione q̄ saluum fecit eū dñs) Posita supra xpi passiōe. petit hic vir iustus adiuuari z ordine congruo: qz a chusī passione est nobis omne adiutorium. vnde bene intitulat in rememoratione q̄ saluum fecit eum dominus. vnde is est sensus tituli. ps. iste dirigens nos (in fine). i. in xpm attri-buit David. i. viro iusto (ps.) dico dictus vel habitus (in rememoratione ei⁹ q̄ saluum fecit eum dominus) hoc autem fuit p̄ passionem quā rememorantes iusti sperant de salute sua z secure petunt adiutorium. vnde dicitur iust⁹ (Deus in adiutorium meū intende) Intentio est mone-re vt non in nobis gloriantes confidam⁹: s̄ in deo glorie-mur z confidamus in eius auxilio. Modus bipartitus ē ps. Primo petit generaliter iust⁹ se adiuuari z malos crue-bescere. Secundo monet bonos letari ibi (exultent z letē-tur) s̄ autē de iusto p̄ncipaliter exponat tamen de xpo in passione cōstitutio pōt allegorice exponi vel de martyrib⁹. Dicit ergo xps vel martyr quilibet (deus in adiutorium me-um intende) qz homines non intendunt. Esa. lxxij. Circū-specti z non erat auxiliator quesit⁹ z nō fuit qui adiuuaret (in adiutorium) dico contra p̄sequentes in deos vel tirā-nos z qz grauis est p̄secutio (domine ad adiuuandum me fe-stina) Job. xxx. Clamabo ad te z nō eraudies me: s̄to z nō respicias me: mutatus es mihi in crudelē: z duricia ma-nus tue aduersaris mihi.

Allegorice de xpo vel de martyri-bus

- 1 Confundantur z reuereantur qui querūt animam meam. Confundant̄ confusione (z reuereant̄) timore. Diere. xvij. Confundant̄ qui me p̄sequunt̄ z non confundar ego paueant illi z non paueam ego (q̄ querunt animā meā) Job. v. Querebant eum iudei interficere.
- 2 Quertantur retrosum z erubescāt qui vo-lunt mihi mala. Quertant̄ retrosum) a facie mea dicit xps (z erubescāt qui volunt mihi mala) hoc impletum fuit quando venien-te iuda cum cohorte z ministris pontificum z p̄bariseoꝝ cum laternis z facibus z armis: exiit eis obuiam ch̄ristus z illi videntes eum z audientes q̄ dixit ego sum illi abie-runt retrosum z ceciderunt in terram Job. xvij.
- 3 Quertantur statim erubescētes q̄ dicunt mihi euge euge.

Quertant̄ statim) vnde ibi Job. xvij. dicit: vt ergo di-xit eis ego sum: abierunt retrosum zc. (erubescētes) hoc em̄ eis erat magna verecundia (qui dicunt mihi euge) ir-ridentēs me. Psal. dixerunt. euge euge viderunt oculi n̄si. Moraliter autē de viro iusto exponit qui in his quatuor versibus contra quatuor p̄secutiones p̄ceat. Primo pe-tit (adiutorium) contra carnem que est malaytor cum de-beret esse adiutorium. Gen. ij. Faciamus ei adiutorium zc. In secundo versu contra demones (qui querunt animas meam) Gen. xij. Da mihi animas. In tercio contra ho-mines aperte inimicantes (qui volunt homi mala) In q̄r-to contra fictos amicos. i. adulatores (qui dicunt euge euge) applaudendo z adulando. Item notandum q̄ in hoc ps. sunt septem versus in quibus petit septem dona sp̄s sancti. in primo versu qui est (deus in adiuto. zc.) petit do-num timoris. Sap. xvij. Nihil est timor nisi p̄sumptio-nis adiutorium proditio cogitationis auxilium. In se-cundo versu petit donum pietatis qui resistit dyabolo q̄ impius est z animas querit perdere. Eph. vj. Contra spi-ritualia nequitie. j. Tim. iij. Pietas ad omnia utilis est promissionem habens vite que nunc z future. Tercio pe-titur donum scientie quo sciat vir iustus conuersari in me-dio nationis prauē z peruerse inter malignos homines q̄ volunt ei mala. Quarto fortitudo contra mollientē adu-lationem. Quinto donum consilij de fine leto eū dicit (ex-ultent zc.) Sexto donum intellectus quo intelligit se pau-perem cum dicit (ego vō egenus zc.) Septimo donum sa-pientie cum dicit (adiutor meus zc.) Dicit ergo vir iust⁹: (deus in adiutorium meum intende) deus dicit non mū-dus. Eccl. xij. Quasi adiuuans suffocabit plantas tuas. Item (deus) non homo. Eccl. in si. respiciens erant ad-utorium hominum z non erat. Item (deus) non māmo-na. Esa. xvij. Cessabit ab Efraim adiutorium. Soph. j. ar-gentum eorum z aurum eorum: non poterūt liberare eos in die furoris domini (deus) qui potes (domine) qui de-bes cum sim seruus tuus (ad adiuuandum me festina) qz supra dicit. intrauerunt aque vsqz ad ani. m. z sic dicitur Job. vj. Non est auxilium mihi in me: z hoc vt dictum est vt dicit z petit contra carnem: vnde necesse est vt dñs se-sinet ad auxiliū qz ipsa est familiaris inimicus: z vt dicit Hiero. Non est efficacior pestis ad nocendum q̄ familia-ris inimicus. hunc hostem oportet semp secū portare z nu-trire. vnde Maius est periculū. Mich. vij. Ab ea q̄ doz-mit in sinu tuo custodi claustra oris tui (confundant̄ zc.) confundunt̄ demones quando hō fortiter facit p̄nāz. vñ Mich. vlt. iram dñi portabo qm̄ peccaui ei zc. post sequit̄ tur aspiciet me inimica mea. Item cōfundunt̄ cum sugge-ſtiones cor cōtemunt̄ quas non cessant ingerere etiam-mentibus sanctorū. vñ addit (z reuereant̄). i. iterū erube-scant. vel (reuereant̄). i. timeant accedere ad me (q̄ querūt animā meā) demones. j. Petri vlt. dyabol⁹ tanq̄ leo rug-circuit que. que deuoret (auertant̄) a malo (retrosus) vt te sequat̄. ps. diuerte a malo z fac bonū (z erubescant) cō-fusione adducēte grām z glām. Eccl. iij. Qui (volunt mihi mala) pene vel culpe ecce q̄ facit doctrina dñi dicer-tis Math. v. Orate p̄ p̄sequentib⁹ vos (auertant̄ sta-tim erubescētes) vt supra (q̄ dicit mihi euge euge) adu-lando. sed notandū est q̄ qñ orauit p̄ cōfusione aperte p̄-sequentium: tempus non determinauit: sed simpliciter di-xit (auertant̄ retrosum) quando autē orat p̄ conuersione adulantium addit (statim) in quo notat q̄ plus debemus desiderare liberari ab adulatoꝝ q̄ a p̄sequentib⁹ qz pe-riculosior est nobis p̄secutio seductoris q̄ aperte seientē. Esa. iij. Qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt z viā gres-suum tuorum dissipant. vel totū legat̄ de eisdem. s. de ini-micis peccatoribus. p̄ quibus orat. z petit eis primo con-fusionem mentis bonam cum dicit (cōfundant̄) secundo petit eis timorem dicens (z reuereant̄) Eccl. ij. Qui sine timore est non poterit iustificari. Tercio petit eis abomi-nationem peccati cum dicit (auertant̄). i. a peccatis sicut a re abominabili. Eze. viij. Fili hominis vide abominati-ones quas isti faciunt hic. Quarto petit illis humilitatez

Moral de viro iusto

De septē do-nis sp̄s sancti.